

رقبا ۱۰ سال از ما جلوترند

بررسی تغییرات فوتبال آسیا در گفت‌وگوی «جوان» با جلال چراغپور

کفت‌وگو دیناحیدری

هجدهمین دوره جام

ملت‌های آسیا در حالی با

قهرمانی قطر به پایان

رسید که شاهد تغییرات گسترده در فوتبال قاره کهن بودیم. این رقابت‌ها حالا دیگر مدعیان تازه‌ای پیدا کرده است و اینطور نیست که قدرت‌های قدیمی بتوانند به سادگی کار خود را پیش ببرند و خود را از قبل قهرمان بنامند. کارشناسان فوتبال بر این باورند که فوتبال آسیا در حال پوست‌اندازی و حرکت سریع رو به جلو برای عقب نماندن از فوتبال جهان است. جلال چراغپور، کارشناس و مربی فوتبال ایران در گفت‌وگو با «جوان» چگونگی تغییر و تحول در فوتبال آسیا را توضیح می‌دهد.

■ ■ ■

تغییر در فوتبال چگونه شکل می‌گیرد؟

هر ۱۰ سال به ۱۰ سال تغییراتی بنیادین در فوتبال دنیا اتفاق می‌افتد، اما یک باره این اتفاق رخ نمی‌دهد، یعنی این‌طور نیست که تا سال یک‌شکل باشد و سال دهم تغییر کند بلکه یک پروسه ۱۰ساله است. وقتی شروع می‌شود در یک جایی به اوج خود می‌رسد. فوتبال آسیا داشت در رخت، سستی و بی‌تحریک بسیار رنج‌آوری زندگی می‌کرد. چندین سال اینطور بود و هیچ توجهی به اروپا و دنیا نداشت، همانطور استوپ می‌کردند که ۲۰سال پیش استوپ می‌کردند، همانطور پاس می‌دادند که ۲۰سال پیش پاس می‌دادند، همان اندازه می‌دویدند که ۲۰سال پیش می‌دویدند، همان قدر استرات می‌زدند و انفجاری بازی می‌کردند که ۲۰سال پیش استرات می‌زدند و انفجاری بازی می‌کردند، همانقدر تمایل به بازی رو به عقب داشتند که ۲۰سال پیش هم داشتند. ۲۰سال پیش هم همین تمایل را داشتند. اما تمایلات جدید و تفکرات جدید به فوتبال دینامیک در آسیا نمی‌دیدیم و فوتبال آسیا استاتیک بود.

چه تفاوت‌هایی با قبل کرد، با توجه به تغییراتی که گفتید در فوتبال دنیا هر ۱۰ سال یک بار رخ می‌دهد و فوتبال آسیا نداشت، در جام ملت‌های قطر شاهد این تغییرات بودیم؟

سؤال شما را من اینطور جواب می‌دهم که خود بازیکنان در زمین بازی نمی‌توانند تحولات ۱۰ساله، چهارساله، پنج ساله به وجود بیاورند. بازیکنان باید تحت فرامینی این تغییرات را ایجاد کنند که مربیان می‌دهند. ذهن مربیان وقتی تحت تأثیر انفجار با تغییرات ۱۰ساله قرار می‌گیرد، آنچه در ذهن دارد را به تمرین تبدیل می‌کند و تمرینات را به کوچینگ می‌گذارد و داخل کوچینگ‌ها، دستورات لازم را می‌دهد. در جام ملت‌های قطر این تحول‌ها در عراق، قطر، اردن و حتی در فوتبال سوریه مقابل به چشم خورد و این تحولات در کشورهای رجه ۲ و ۳ آسیا، کشورهایی مثل کره، ژاپن و استرالیا را سوزپرازی کرد. آنها انتظار نداشتند، مثلاً قطر با سه پاس، به الگوی حمله‌ای برسد و فکر می‌کردند دستاوردهای شان

منحصربه‌فرد است و فقط به خودشان اختصاص دارد، اما ناگهان چند مربی و بازیکنان جوان تر ۲۰- ۹-ساله به میدان آمدند؛ بازیکنانی که از امیدها به تیم بزرگسالان رسیده بودند؛ امیدهایی که اکثر مربیان آنها اروپایی و زیربنایی بودند و توانستند همه را متعجب کنند. همچنین این تیم‌ها وقتی مقابل تیم‌هایی چون ایران قرار گرفتند که فوتبال آن برای ۱۰سال گذشته است، موفق شدند نتیجه لازم را بگیرند، اما در عوض تیم ایران همچنان در همان ۱۰سال گذشته باقی مانده بود. قدیمی‌ترین و سنتی‌ترین تیم این جام تیم ما بود، با اینکه از لحاظ اسم و اندازه بازیکنان، اولین تیم جام و جزوبهترین‌ها بودیم. مثلاً دو تا سانفوراورد ما در مغز اروپا می‌کردند، یکی ایتالیا و یکی دیگر پریتال. اون یکی، هلند بازی می‌کند، آن یکی، دانمارک بازی می‌کند، اما گفتید، در تیم‌های اروپایی خود نقش یک دکمه روی کنی مدرن را بازی می‌کنند و در تیم ملی نتوانستند روی یک کت قدیمی را بازی می‌کنند.

متأسفانه گاهی به نظر می‌رسید بازیکنان ما اگر خطا نمی‌کردند، نمی‌توانستند به حریف برسند، این موضوع را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

بله، این باید بررسی شود که چرا بازیکنان ما نمی‌رسیدند، چرا شجاع خلیل‌زاده باید از سمت چپ، باید گوشه سمت راست بزند و اخراج هم بشود. چرا؟ کنعانی‌زادگان کجا بود؟ چرا باید پشت کنعانی‌زادگان ایفتدر خالی باشد که دفاع وسط دو نفر ما، تازه اگر سه دفاعه بازی می‌کردیم، می‌گفتیم خب عیبی ندارد، دفاع وسط جلو کشیده اما وقتی دو دفاعه بازی می‌کنیم باید توان رفت و برگشت را داشته باشیم.

نقش دفاع خطی و عمودی در این میان چیست، به نظر می‌رسد ما در این مسئله هم مشکل داریم؟

بله، دقیقاً، ما می‌خواهیم با دفاع عرضی برسیم به حمله عمودی، خب معلوم است وقتی شما فقی به سمت حمله عمودی می‌روید، نهایتاً می‌توانید قطع کنید نه مهر، چون نمی‌رسید که بخواهید مهر کنید، در حالی که حمله عمودی، دفاع عمودی دارد، کوچینگ دارد، آدم‌هایش مشخص هستند. فشل معلوم است. چرا هیچ تیمی به این شکل جامی ماند که ما ماندیم.

یکشنبه ۲۹ بهمن ۱۴۰۲ | ۸ شهریاب ۱۴۴۵

نگاه

کجای فوتبال آسیا هستیم

فربدون حسن

هجدهمین دوره جام ملت‌های آسیا هم به پایان رسید. به لحاظ آماری همه چیز مشخص است. قهرمان، آقای گل، زهردارترین خط حمله، مستحکم‌ترین خط دفاع و بقیه «ترین‌هایی» که معمولاً بعد از هر تورنمنتی مشخص می‌شوند، همه معرفی شده‌اند، اما این جام ملت‌ها با تمام ۱۷ دوره گذشته تفاوتی اساسی داشت.

جام هجدهم ثابت کرد فوتبال آسیا در حال رشد و توسعه است. بدون تردید در دوره‌های قبل از این شاهد ظهور برخی تیم‌های شگفتی‌ساز بودیم؛ تیم‌هایی که طی مسابقاتی که برگزار شد در همان مقطع درخشیدند و بعد به خاطره‌ها پیوستند. چهار سال قبل هم وقتی قطر شگفتی آفرید و قهرمان شد، همه همین تصور را داشتند، اما قطر راه را به بقیه نشان داده‌نشان داد می‌توان با استفاده از علم روز فوتبال وار تباط مستمتر با دنیای حرفه‌ای آن پیشرفت کرد و جلورفت.

هجدهمین دوره جام ملت‌های آسیا در حالی تمام شد که حالا قدرت‌های قدیمی قاره هیچ حاشیه امنیتی ندارند. اینکه تیم‌هایی چون مالزی، تایلند، ویتنام، اردن، هنگ‌کنگ، تاجیکستان، ازبکستان و دیگر گمنامان، بزرگانی چون ایران، کره جنوبی، ژاپن، استرالیا و عربستان راه چالش‌بکشند و حتی در حضور آنها تا پای فینال پیش بیایند، نشان از رشد و توسعه فوتبال در تمام کشورهای قاره آسیا دارد. نشان از اینکه دیگر قدرت‌های قدیمی نمی‌توانند با خیال راحت دم از قهرمانی بزنند و تصور کنند حریفی در آسیا برای آنها وجود ندارد.

فوتبال آسیا لباسی تازه بر تن کرده است؛ لباسی که تمام آنها که ادعای حرفه‌ای بودن دارند، بایدس کاری کنند به قامت‌شان بیاید. فوتبال ایران هم از این قاعده مستثنی نیست و اگر می‌خواهد در سطح اول قاره باقی بماند، باید دلخوش‌بودن به گذشته و ادعاهای توخالی امروز را فراموش کند و گام در راه توسعه بردارد که اگر جز این باشد، هیچ حرفی در فوتبال آسیا برای گفتن نخواهد داشت.

بد نیست چند بازی مهم این جام را همیشه جلوی چشمان خود داشته باشیم. بازی برابر هنگ‌کنگ، بازی مقابل سوریه و دیدار با قطر. بدون شک درسی که می‌توان از این سه بازی گرفت تا سال‌ها به کار فوتبال ایران خواهد آمد؛ اینکه متوجه باشیم حریفان آسیایی از بزرگ‌گرفته تا کوچک آنها بیگار نشسته‌اند تا ما مثلاً به خیال خودمان در آسیا آقایی کنیم. باید اذعان کنیم دوران یکه‌تازی تمام شده و اگر هر حریفی را در آسیا دست‌کم بگیریم به شدت‌ترین شکل حریفه خواهیم شد که البته شدیدیم. وقتی در بازی‌های آسیایی مقابل هنگ‌کنگ باختیم و حذف شدیم، رنگ خطر به صدا درآمد، اما نانشینیم. در جام ملت‌ها بازی هم این هنگ‌کنگ بود که رنگ را به صدا درآورد و ما باز نشنیدیم و بعد سوریه و قطر تا حالا تنها حسرت برای‌مان به جا مانده‌باشد.

فوتبال زنده است و به حرکتش ادامه می‌دهد. حالا این ما هستیم که باید تصمیم بگیریم؛ اینکه می‌خواهیم همیای توسعه فوتبال آسیا و جهان پیش برویم یا آنکه همچنان می‌خواهیم در گذشته‌های دور بمانیم و برای خودمان داستان‌سرایی و قهرمان‌سازی کنیم. باید جایگاه خود را در آسیا مشخص کنیم و این تنها با کار شبانه‌روزی و زحمت میسر می‌شود. جام ملت‌های آسیا تمام شده، ولی جام جهانی همین نزدیکی‌هاست. اینکه ما کجای کار باشیم به خودمان بستگی دارد و بس.

گزارش ایشیا تورنوری

نگاهی به عملکرد تیم‌های شگفتی‌ساز جام هجدهم

از درخشش تاجیک‌ها تا فینالیست‌شدن اردنی‌ها

داد. اردنی‌ها پس از آن تاجیکستان را از دور رقابت‌ها کنار زدند و اوج درخشش‌شان را نیز در نیمه‌نهایی با حذف کره جنوبی (برد ۲ بر صفر) به همه نشان دادند. با این صعود حسین عموته مراکش‌سی سومین مربی عرب‌زبانی لقب گرفت که تیمش به فینال آسیا رسیده است ولی قطری‌ها اجازه رقم‌خوردن شگفتی بزرگ را به اردن ندادند. شرایط تیم‌ملی تایلند نیز مشابه دیگر شگفتی‌سازان بود. در گروهی که عربستان حضور داشت مطمئناً شانس اول صعود با این تیم بود. همین اتفاق هم افتاد و تایلند به عنوان تیم دوم از گروه F، صعود به

یک‌هشتم‌نهایی آسیا دومین صعود تاریخ فوتبال تایلند محسوب می‌شود. تایلند پیش از این تنها در سال ۱۹۷۲ به دور حذفی رسید و مقام سوم آسیا را به دست آورد. ایثی ماساتادا، سرمربی ژاپنی تایلند روی افزایش انگیزه بازیکنانش کار کرده بود، با این حال بازیکنان این تیم در مصاف با ازبکستان تن به شکست دادند و از ادامه راه بازماندند. ازبک‌ها نیز با کسب نتایج خوب یکی از بدیده‌های این دوره بودند. ازبکستان در مرحله گروهی دوم شده بود و با تایلند جنگید. تیم قدرتی دفاعی تایلند در این جنگ پیروز شد اما در یک‌چهارم‌نهایی نتوانست قطر را شکست دهد. ازبک‌ها برای بقا در تورنمنت کار را به پناستی کشیدند ولی قربانی جاه‌طلبی‌های میزبان و تکرار قهرمانی آنها شدند.

نگاهی به پیشرفت فوتبال قطر

دبل قهرمانی حاصل برنامه‌ریزی بود

سرما به گذاری همدفند قطری‌ها در فوتبال نتیجه داده و حالا تیم‌ملی این کشور طلی دو دوره متوالی اجازه ن داده‌است جام قهرمانی قاره‌کهن به دیگر تیم‌ها برسد. هجدهمین دوره جام‌ملت‌ها به میزبانی کشوری برگزار شد که خود مدافعان عنوان قهرمانی بود. عنای‌ها با قهرمانی در جام ۲۰۱۹، به فوتبال آسیا شوکی بزرگ وارد کردند. در آن زمان خیلی‌ها مدعی شدند شانس در کسب این افتخار قطری‌ها را یاری کرده اما تداوم پیشخیدن به آقایان در آسیا، ثابت کرد تحلیل‌های قبلی اشتباه بوده است. قطر بعد از قرار گرفتن در یک گروه آسان با کسب امتیاز کامل به دور حذفی رسید و با توجه به اینکه تیم‌های مدعی عربستان، کره و استرالیا در طرف دیگر مشغول قلع‌وقمع‌کردن یکدیگر بودند، ابتدا فلسطین را ۲ بر یک شکست داد، بعد سراغ ازبکستان رفت و در ضربات پناالستی آنها را حذف کرد، سپس ۳ بر ۲ تیم کشورمان را از پیش‌رو برداشت و در نهایت نیز با برتری ۳-بر صفر مقابل اردن در فینال تمام عربی، جشن قهرمانی به پا کرد. دبل

قهرمانی قطری‌ها به آسانی به دست نیامده و آنها برای رسیدن به این موفقیت کسی‌روش را بر کنار کردند

و هدایت تیم را به مارکز لویز سپردند. این مربی به خوبی از پس هدایت عنای‌ها برآمد و توانست قطر را به قهرمانی آسیا برساند. در چند دهه گذشته مسئولان قطری برای پیشرفت فوتبال این کشور تلاش زیادی کرده‌اند. از عضویت آنها در فیفا ۵۴سال پیشتر نمی‌گذرد، ولی طی همین مدت هم قطر سه بار میزبانی جام ملت‌های آسیا را بر عهده داشته است

(۱۹۸۸، ۲۰۱۱ و ۲۰۲۳). در واقع اوج برنامه‌ریزی قطر به بعد از سال ۲۰۰۰ مربوط می‌شود. عنای‌ها با افتتاح کمپ آسیا، پروژه موفقیت‌را کلید زدند؛ از سال ۲۰۰۶ به بعد فلیکس سانچس مسئولیت

تیم‌های بزرگ آسیا دست‌شان به جام نرسید

حذف مدعیان پرمدها

شکستند دهند. تیم کلینزمن اگر چه در وقت‌های قانونی با نتسواوی یک-یک متوقف شده بود اما در وقت‌های اضافه گل برتری را زد و به سمت نیمه‌نهایی پرکشید. حذف استرالیا از جام ملت‌ها آنها را شوکه کرد و سرمربی این تیم در اظهارنظری عجیب مدعی شد کلینزمن برخلاف او ستاره‌های زیادی در تیمش داشته است؛ کره‌ای‌ها با رسیدن به نیمه‌نهایی خیال می‌کردند مشکلی برای صعود به فینال ندارند. آنها حتی در خواب هم نمی‌دیدند اردن درس عبرتی تاریخی به کره دهد. تیم کلینزمن با دو گل مغلوب اردن شد تا به جای کره،

اردن به فینال برسد. در آن طرف نیز ژاپنی‌های پرمدها داعیه قهرمانی داشتند ولی یوزپلنگ‌های ایران اجازه تحقق این رؤیا را به آنها ندادند. سامواری‌ها در گروه خود دوم شدند تا به مصاف بحرین روند. با پیروزی ۳ بر یک شاگردان موریاسو برابر بحرین آنها اقتدر غره شدند که در مصاف با ایران عملکرد بسیار ضعیفی داشتند. ژاپنی‌ها فکر می‌کردند می‌توانند کار را به ضربات پناالستی بکشانند اما در دقیقه ۹۶ ضربه پناالستی علیرضا جهانبخش به گل تبدیل شد تا یک برد شیرین از آن ایران شود. متأسفانه تیم‌ملی کشورمان نیز نتوانست از این فرصت استفاده کند و در مقابل قطر شکست خورد تا فوتبال ایران همچنان در حسرت صعود به فینال آسیا بماند.

تیم‌های قدرتمند آسیا اتفاقی بود که کمتر کسی انتظارش را داشت. همه خودشان را آماده کرده بودند شاهد حضور کره، ژاپن، استرالیا و عربستان در مراحل پایانی جام‌ملت‌ها باشند ولی همه این تیم‌ها زودتر از آنچه تصور می‌شد از گردونه مسابقات کنار رفتند. اولین تیمی که با حذف همه را شگفت‌زده کرد، عربستان بود. سعودی‌ها در یک سال گذشته با ریخت‌وپاش‌های زیاد نگاه‌ها را به فوتبال این کشور جلب و تلاش کرده‌اند سطح بازیکنان و مربیان سرشناس جهان خود را در سطح بین‌المللی مطرح کنند. انتخاب روبرتو منچینی

به عنوان سرمربی تیم‌ملی عربستان در جهت همین اقدامات بود. این مربی ایتالیایی با نشستن روی نیمکت عربستان انتظارات را از این تیم بالا برد، ولی در عمل نتیجه دیگری حاصل شد. سعودی‌ها در مرحله گروهی صدرنشین شدند و از شانس‌بدشان کره جنوبی نتوانست صدرنشین گروه E شود، به همین خاطر دو غول آسیا خیلی زود سد راه هم شدند. در این بین کره‌ای‌ها تمام تلاش‌شان را کردند با عبور از عربستان خودشان را به جام نزدیک کنند. جنگ عربستان و کره بعد از

نتسواوی یک-یک و وقت‌های اضافه به ضربات پناالستی رسید، و در نهایت برتری از آن کره‌ای‌ها شد. برنده جنگ بین منچینی- کلینزمن، سرمربی آلمانی بود ولی روزهای خوش کلینزمن نیز خیلی طول نکشید. بعد از حذف ناپاورانه عربستان و مطرح‌شدن انتقادهای در فاصله این دو قهرمانی، قطر میزبان جام جهانی هم بود و برگزارای این رویداد مهم در این کشور، فوتبال قطر را بیش از پیش در جهان مطرح کرد. علاوه بر این زیرساخت‌های استاندارد و پیشرفته این کشور، بهترین تیم‌های جهان را بارها به قطر کشانده است. به نظر می‌رسد قطری‌ها تا اینجا دلاره‌های‌شان را بی‌خودی هدر نداده‌اند و هم از بعد فوتبالی پیشرفت خوبی داشته‌اند و هم از بعد تجهیزات و زیرساخت‌ها.